

EBA/GL/2026/04

28/04/2026

Насоки относно независимостта на компетентните органи по отношение на надзора съгласно Директива 2013/36/ЕС

1. Спазване на насоките и задължения за докладване

Статут на настоящите насоки

1. Този документ съдържа насоки, издадени съгласно член 16 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 ¹. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, компетентните органи и финансовите институции полагат всички усилия за спазване на насоките.
2. В насоките е представено становището на ЕБО за подходящите надзорни практики в Европейската система за финансов надзор или за това как правото на Съюза следва да се прилага в дадена област. Компетентните органи, както са определени в член 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, за които се отнасят тези насоки, трябва да ги спазват, като ги включат в практиките си по подходящ начин (напр. като изменят своята правна рамка или надзорни процеси), включително когато насоките са насочени основно към институциите.

Изисквания за докладване

3. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, най-късно до (24.08.2026.) компетентните органи са длъжни да уведомят ЕБО дали спазват или възнамеряват да спазват тези насоки, в противен случай — за причините за неспазване. При липса на уведомление в този срок ЕБО счита, че компетентните органи не спазват насоките. Уведомленията трябва да се изпратят чрез подаване на формуляра, достъпен на уебсайта на ЕБО, като се посочи референтен номер „EBA/GL/2026/0“. Уведомленията следва да се подават от лица, оправомощени да докладват за наличието на съответствие от името на техните компетентни органи. Всяка промяна в статута на спазването също се докладва пред ЕБО.
4. Уведомленията се публикуват на уебсайта на ЕБО в съответствие с член 16, параграф 3.

¹ Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 година за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията (ОВ L 331, 15.12.2010 г., стр. 12).

2. Предмет, обхват и определения

Предмет

5. В настоящите насоки се определят някои аспекти на предотвратяването на конфликти на интереси при компетентните органи и във връзка с тяхната независимост по отношение на надзора съгласно член 4а от Директива 2013/36/ЕС², като се вземат предвид най-добрите международни практики, включително Основните принципи за ефективен банков надзор, издадени от Базелския комитет за банков надзор, и критериите на Съвместния комитет на европейските надзорни органи относно независимостта на надзорните органи³.

Обхват на прилагане

6. Настоящите насоки се прилагат във връзка с пруденциалния надзор върху кредитните институции от страна на компетентните органи съгласно Директива 2013/36/ЕС, включително разпоредбите относно независимостта на членовете на персонала и на управителните органи, както и относно управлението на конфликтите на интереси на членовете на персонала и на членовете на управителния орган на компетентния орган.
7. За целите на точка 6 „членове на персонала“ следва да се разбира като включващо всички лица, които имат трудово правоотношение с компетентния орган и които участват пряко в надзорната функция или вземането на решения във връзка с нея, включително служителите, изпълняващи хоризонтални или междусекторни функции, за целите на изпълнението на функциите и задълженията, предвидени в Директива 2013/36/ЕС и в Регламент (ЕС) № 575/2013⁴ или, по отношение на Европейската централна банка, в Регламент (ЕС) № 1024/2013. Компетентните органи следва също така да прилагат

² Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на Директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО (текст от значение за ЕИП) (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 338).

³ [JC 2023 17 Joint ESAs Supervisory Independence criteria.pdf](#) (Критерии на Съвместния комитет на европейските надзорни органи относно независимостта на надзорните органи)

⁴ Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 1).

насоките по отношение на лицата, временно командировани в компетентния орган във връзка с посочените по-горе дейности или функции, като въведат подходящи мерки. Компетентните органи могат да разширят обхвата на приложение на настоящите насоки, така че да обхванат лица, които не са членове на персонала, но изпълняват надзорни задачи за компетентния орган на договорна основа, и/или да сключат съответните споразумения с доставчици на услуги.

8. За целите на точка 6, когато задачите по текущото управление на надзорната функция на компетентния орган са възложени на изпълнителен директор или на длъжностно лице на подобна позиция, намиращо се под нивото на най-висшия орган за колективно вземане на решения, посочен в член 4а, параграф 1 от Директива 2013/36/ЕС, или на членове на друг колективен орган, настоящите насоки следва да се прилагат по отношение на изпълнителните членове на най-висшия орган за колективно вземане на решения, който може да дава указания на този изпълнителен директор или на членовете на този друг колективен орган.
9. Когато в най-висшия орган за колективно вземане на решения на компетентния орган не е налице разграничение между членовете, на които са възложени изпълнителни функции, свързани с текущото управление на надзорната дейност, и членовете без изпълнителни функции, или не се предвижда разпределение на задачите и правомощията за вземане на решения на тези членове, настоящите насоки следва да се прилагат по отношение на всички членове на този висш орган за вземане на решения, с изключение на управителите на централните банки.

Адресати

10. Настоящите насоки са предназначени за компетентните органи, посочени в член 4, точка 2, подточка i) от Регламент (ЕС) № 1093/2010.

Определения

11. Освен ако не е посочено друго, термините, използвани и определени в Директива 2013/36/ЕС, имат същото значение в насоките.

3. Въвеждане

Начална дата на прилагане

12. Настоящите насоки влизат в сила 24.08.2026.

4. Насоки

1.

2.

3.

4.

4.1 Определяне на членове на управителния орган на компетентен орган

13. Когато компетентните органи отговарят за или участват в определянето на членовете на своя управителен орган, те следва да извършат едновременно следните две действия:

- а) да оповестят публично процеса, критериите за определяне и резултатите от процеса, както и информация за профила на предложения кандидат;
- б) да гарантират, че членовете на техния управителен орган се определят въз основа на принципите на обективност и недопускане на дискриминация.

4.2 Продължителност на мандата

14. По отношение на член на управителния орган на даден компетентен орган, който е назначен след 11 януари 2026 г., 14-годишният срок, посочен в член 4а, параграф 2, втора алинея от Директива 2013/36/ЕС, следва да бъде изчислен така, че да включва:

- а) всички периоди, през които лицето е било член на управителния орган на компетентния орган, независимо дали са последователни или не, и независимо дали е заемало същата длъжност, с изключение на периодите, свързани с назначаване, извършено преди 11 януари 2026 г.
- б) периоди, различни от периодите на активна трудова заетост, като родителски отпуск, отпуск по болест или отпуск по лични причини.

4.3 Мерки за предотвратяване на конфликти на интереси

Понятието „конфликт на интереси“

15. Компетентните органи следва да гарантират, че техните правила и практики отчитат факта, че ситуациите, в които възниква конфликт на интереси, включват случаи, при които член на персонала или член на управителния орган на компетентния орган има пряк или непряк личен интерес, който влияе или компрометира, или може да бъде възприет като влияещ или компрометиращ безпристрастното и обективно изпълнение на професионалните му задължения и отговорности.
16. За тази цел:
- а) понятието „личен интерес“ следва да обхваща всякаква полза или потенциална полза, от финансов или нефинансов характер, за член на персонала или член на управителния орган на компетентния орган, както и за членовете на неговото/нейното пряко семейство, включително, но не само, съпруг/а, регистриран партньор съгласно националното законодателство, дете или родител;
 - б) потенциалният конфликт на интереси следва да обхваща обективни обстоятелства, които засягат доверието и увереността в независимостта и безпристрастността на член на персонала или на член на управителния орган на компетентния орган, дори ако конфликтът на интереси не се прояви или дори ако съответният член всъщност не извлича полза от ситуацията.

Въвеждане на механизми, правила и практики за предотвратяване на конфликти на интереси

17. Компетентните органи следва да разполагат с подходящи механизми, правила и практики за предотвратяване и управление на конфликтите на интереси. Тези механизми, правила и практики следва да отчитат факта, че конфликти на интереси могат да възникнат преди началото на заетостта, по време на заетостта, както и в резултат на дейности след прекратяване на правоотношението и по време на неплатен отпуск.
18. Компетентните органи следва да разполагат с подходящи канали за вътрешно подаване на сигнали, последващи действия и гаранции за лицата, които подават сигнали за нарушения на правилата за конфликт на интереси в съответствие с Директива (ЕС) 2019/1937⁵.

⁵ Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лица, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (ОВ L 305, 26.11.2019 г., стр. 17).

Декларации за интереси преди началото на заетостта

19. Декларацията за интереси преди назначаване, посочена в член 4а, параграф 7 от Директива 2013/36/ЕС, която трябва да се подава от бъдещите членове на персонала и членовете на управителния орган на компетентния орган, следва да включва най-малко информация за притежаваната към момента собственост от бъдещите членове, както е посочено в член 4а, параграф 7 от Директива 2013/36/ЕС, издадена от или реферирана към поднадзорни на компетентния орган институции и преките или непреките предприятия майки, дъщерни предприятия или свързани лица на тези институции. Собствеността, посочена в член 4а, параграф 3, буква а), подточки i) и ii) от Директива 2013/36/ЕС, не е необходимо да се декларира.

Други оповестявания преди назначаване на работа

20. Компетентните органи могат да изискват от бъдещите членове на персонала и членовете на управителните им органи да предоставят информация за други конфликти на интереси, включително скорошни отношения с институции, с които се очаква да имат пряко взаимодействие за целите на надзора или вземането на решения, включително пряко или непряко свързани предприятия майки, дъщерни предприятия или свързани лица на тези институции, както и субекти, извършващи дейност по лобиране или застъпничество, насочена към компетентния орган по въпроси, за които се очаква те да носят отговорност.

Годишни декларации за интереси

21. Годишните декларации за интереси, посочени в член 4а, параграф 7 от Директива 2013/36/ЕС, които се подават от членовете на персонала и членовете на управителния орган на компетентния орган, следва да включват информацията относно собствеността на членовете съгласно точка 19.
22. Компетентните органи могат също така да изискват предоставянето на информацията, посочена в точка 20, като част от годишните декларации за интереси.

Ad hoc декларации за интереси

23. Компетентните органи следва да гарантират, че членовете на персонала и членовете на управителния орган на даден компетентен орган декларират всяко придобиване или разпореждане със собственост, посочена в точка 19, което може да се осъществи в периода между подаването на декларациите.
24. Компетентните органи могат също така да изискват от своите членове на персонала и членовете на управителния си орган да декларират своевременно всяко друго обстоятелство, свързано с действителен или възможен конфликт на интереси, което може да възникне в периода между подаването на декларациите.

Оценка на декларациите

25. Компетентните органи следва да оценяват декларациите, като преценяват дали конкретните интереси, декларирани от членовете на персонала им или от членовете на управителния им орган, са съвместими с техните задачи.
26. Когато член на персонала или член на управителния орган изпълнява задачи за друга публична организация или субект в рамките на своята роля, компетентният орган следва, когато това е уместно, да вземе предвид тези задачи при извършването на оценката.

Правомощия на компетентните органи по отношение на финансовите инструменти, притежавани към момента на наемане или след това

27. За целите на прилагането на член 4а, параграф 8 от Директива 2013/36/ЕС финансовите инструменти, които могат да доведат до конфликти на интереси, следва да включват най-малко собствеността, за която се изисква декларацията за интереси съгласно в член 4а, параграф 7 от Директива 2013/36/ЕС.
28. Може да се счита, че притежаването на финансови инструменти не поражда конфликти на интереси или че не представлява търговия, когато е изпълнено всяко едно от следните условия:
- а) финансовите инструменти са емитирани от институция, която представлява взаимоспомагателно дружество, кооперативно дружество, спестовна институция, банка, създадена с цел предоставяне на услуги на настоящи и бивши служители на компетентен орган, или подобна институция;
 - б) притежанието на финансовите инструменти е необходимо за достъп до обичайните банкови и други услуги на институцията;
 - в) равнището на финансовото участие в институцията, произтичащо от собствеността, може да се счита за незначително;
 - г) операциите по придобиване или освобождаване от финансови инструменти могат да се извършват само между членовете на институцията или чрез самата институция.
29. Компетентните органи следва да гарантират, че продажбата или разпореждането с финансови инструменти, посочени в член 4а, параграф 8 от Директива 2013/36/ЕС, подлежи на предварително одобрение от функцията по етика, функцията за нормативно съответствие или друга равностойна функция на компетентния орган, отговаряща за контрола върху съответствието с политиката за конфликт на интереси.
30. Когато компетентен орган изисква от член на персонала или от член на неговия управителен орган, който притежава финансови инструменти, посочени в член 4а, параграф 8 от Директива 2013/36/ЕС, да продаде или да прехвърли тези инструменти,

този член следва да извърши продажбата или прехвърлянето на финансовите инструменти в разумен срок, определен от компетентния орган. Компетентният орган следва да вземе предвид всички задължения за притежание на инструменти, произтичащи от изискванията по отношение на възнагражденията, посочени в член 94 от Директива 2013/36/ЕС. Когато бъдещият член притежава финансови инструменти към момента на наемането или назначаването му, доколкото е възможно, той следва да извърши продажбата или прехвърлянето им преди встъпването си в длъжност.

4.4 Нарушения на правилата относно конфликтите на интереси, коригиращи мерки, включително дисциплинарни мерки

31. Компетентните органи следва да гарантират, че потенциалните случаи на неспазване на правилата за конфликт на интереси се разглеждат своевременно, включително, когато е уместно, всяко въздействие върху процеса на вземане на решения, свързани с надзора.
32. Мерките, предприети от компетентните органи, трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи. Те трябва да отчитат тежестта на нарушението, дали то е резултат от небрежност или е умишлено, както и продължителността му, и при необходимост да включват дисциплинарни мерки.

4.5 Други мерки, предприемани за преодоляване на конфликти на интереси

33. Компетентните органи могат да предприемат и други мерки за преодоляване на конфликти на интереси, включително спиране на достъпа до поверителна или чувствителна информация или възлагане на друга длъжност или задача в рамките на компетентния орган или в друга организация.

4.6 Забранено поведение

4

4.1

4.2

4.3

4.4

4.5

4.6.1 Забрана за търговия с финансови инструменти

34. Компетентните органи следва да гарантират, че членовете на персонала и членовете на техния управителен орган не търгуват и не препоръчват, нито склоняват друго лице да търгува или да не търгува с финансови инструменти, посочени в член 4а, параграф 3, буква а) от Директива 2013/36/ЕС.

Обхват на включените финансови инструменти

35. За целите на член 4а, параграф 3, буква а) и буква б), подточка i) от Директива 2013/36/ЕС:

- а) изразът „поднадзорните на компетентните органи институции“ следва да се тълкува така, че да включва институции, които са обект на пруденциален надзор от страна на компетентните органи съгласно Директива 2013/36/ЕС, включително Европейската централна банка по отношение на въпроси, свързани с възложените ѝ задачи съгласно Регламент (ЕС) № 1024/2013;
- б) понятието „свързани лица“ следва да се разбира като включващо онези корпоративни субекти, различни от предприятията майки или дъщерните предприятия на поднадзорните институции, които попадат най-малко в една от следните категории:
 - i. субекти, които са включени в консолидираните финансови отчети, изготвени от поднадзорната институция;
 - ii. субекти в рамките на една и съща институционална защитна схема, съгласно посоченото в член 113, параграф 7 от Регламент (ЕС) № 575/2013, като поднадзорната институция; или
 - iii. субекти, които са трайно свързани със същия централен орган като поднадзорната институция, както е посочено в член 10 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

36. За целите на член 4а, параграф 3, първа алинея, буква а), подточка i) от Директива 2013/36/ЕС компетентните органи следва да изискват наличието на писмено споразумение за управление на инвестициите, което предвижда независимо управление на портфейла.

37. За целите на член 4а, параграф 3, втора алинея от Директива 2013/36/ЕС, когато установяват дали трета страна или предприятие за колективно инвестиране инвестира предимно в инструменти, емитирани от субектите, посочени в член 4а, параграф 3, буква а) от Директива 2013/36/ЕС, или реферирани към тях, компетентните органи следва да вземат предвид, наред с другото, инвестиционната политика или стратегия.

4.6.2 Ограничения, свързани с периода на спиране

Обхват на персонала или членовете на управителния орган на компетентния орган, за които се отнася периодът на спиране

38. За целите на член 4а, параграф 3, буква б), подточка i) от Директива 2013/36/ЕС компетентните органи следва да включват членовете на персонала, изпълняващи хоризонтални или междусекторни функции, които са участвали пряко в надзорната функция или в процеса на вземане на решения във връзка с нея.
39. За целите на член 4а, параграф 3, буква б), подточка ii) от Директива 2013/36/ЕС компетентните органи следва да приемат, че понятието „субекти, които предоставят услуги“ включва външни субекти, на които са възложени задачи или части от критични или важни функции⁶ на институциите, както и предоставянето на правни, счетоводни или консултантски услуги.
40. За целите на член 4а, параграф 3, буква б), подточка iii) от Директива 2013/36/ЕС „дейности по лобиране и застъпничество“ следва да включва всяка професионална дейност, осъществявана с цел пряко или непряко оказване на влияние върху процесите на вземане на решения на компетентния орган, изпълнението на такива решения и всяка друга дейност, попадаща в обхвата на компетентност на компетентния орган в съответствие с Директива 2013/36/ЕС или, в случая на Европейската централна банка, Регламент (ЕС) № 1024/2013, или възприемането на компетентния орган от страна на обществеността. Командирането или дейностите, извършвани по време на неплатен отпуск, включващи длъжности в национални министерства или други публични органи и институции на ЕС, не следва да се считат за „дейности по лобиране и застъпничество“.

За тези цели:

- а) „пряко оказване на влияние“ означава оказване на влияние чрез пряк контакт или комуникация с компетентния орган или чрез друго последващо действие във връзка с такива дейности; и
- б) „непряко оказване на влияние“ означава оказване на влияние чрез използване на посреднически канали, например медии, общественото мнение, конференции или обществени събития, насочени към компетентния орган.

Процедури за уведомяване

41. Компетентните органи следва да въведат процедури, които изискват от членовете на персонала и членовете на управителния им орган да уведомяват компетентния орган за

⁶ Както е определено в Насоките на ЕБО за възлагане на дейности на външни изпълнители (EBA/GL/2019/02).

намерението си да постъпят на работа или да сключат какъвто и да е договор за предоставяне на професионални услуги с институции или субекти, попадащи в някоя от следните категории:

- а) институции, обект на пруденциален надзор от страна на компетентния орган, включително преките или непреките предприятия майки, дъщерни предприятия или свързани лица на тези институции;
- б) дружества, предоставящи услуги на която и да е от институциите или дружествата, посочени в буква а) по-горе; или
- в) субекти, извършващи дейности по лобиране и застъпничество, насочени към компетентния орган.

42. Тези уведомления следва да се предоставят най-късно при получаването на оферта и преди приемането на такава оферта. Ако това противоречи на някое от съответните права на работниците, предвидени в националното трудово законодателство, уведомленията трябва да бъдат подадени не по-късно от момент във времето, който дава възможност на компетентния орган да разгледа подходящи периоди на спиране.

43. Компетентните органи следва да въведат процедури по отношение на членовете на персонала или членовете на управителния орган на компетентния орган, които са кандидатствали за неплатен отпуск, за да гарантират, че по време на неплатения отпуск съответният член не встъпва в трудово правоотношение, нито приема какъвто и да е вид договор за предоставяне на професионални услуги за такъв субект, което може да е в конфликт със законните интереси на компетентния орган.

44. Компетентните органи следва също така да изискват от служителите или членовете на техния управителен орган, които възнамеряват да вземат неплатен отпуск, да уведомят органа в рамките на сроковете, посочени в точка 42, ако възнамеряват да участват в дейности със или във институциите или субектите, посочени в точка 41, или да уведомят своя компетентен орган своевременно, преди да започнат такива дейности по време на неплатения отпуск.

Процес на преценка

45. Когато компетентните органи отговарят за определяне на подходящата продължителност на периода на спиране, приложим за член на персонала или член на неговия управителен орган, компетентните органи следва да предвидят прозрачен процес или колективен орган за определяне на периода на спиране, който следва да се прилага за съответния член съгласно член 4а, параграфи 4 и 5 от Директива 2013/36/ЕС, като се вземат предвид критериите, посочени в точка 47, и мерките за избягване на конфликти на интереси.

46. Докато се разглежда уведомлението, компетентните органи следва да отнемат или ограничат достъпа на съответното лице до поверителна или чувствителна информация,

както и участието му в съответния процес на вземане на решения, като същевременно преразпределят задачите, които създават конфликт на интереси.

Продължителност на периода на спиране

47. Когато компетентните органи отговарят за определянето на подходящата продължителност на периода на спиране, приложим към член на персонала или към член на управителния им орган, и при спазване на евентуалните ограничения, предвидени в националното законодателство, те следва да вземат предвид следните критерии по отношение на съответното лице, за да преценят дали периодът на спиране следва да бъде удължен до срок, по-дълъг от минималните срокове, посочени в член 4а, параграфи 4 и 5 от Директива 2013/36/ЕС:

- а) позицията в йерархията на члена на персонала;
- б) изпълняваните функции за вземане на решения;
- в) естеството на извършваната работа, включително задачи, изпълнявани за друга организация, например друг член на Европейската система за финансов надзор или на Базелския комитет; степента на участие в пруденциалния надзор или в процеса на вземане на решения, които се отнасят пряко до съответната институция или субект; степента на достъп до поверителна или чувствителна информация; както и видовете институции или субекти, с които служителят е могъл да влиза в контакт;
- г) участие в каквито и да било политически дейности, които биха могли да се отнасят към която и да е институция или субект, включително към съответната институция или субект;
- д) очакваното ниво в йерархията или права за вземане на решения в съответната институция или субект;
- е) дали потенциалната длъжност е в организация от частния сектор, която оказва значително влияние върху практиките във финансовия сектор и изготвянето на политики;
- ж) длъжностната характеристика на потенциалната длъжност;
- з) предишен професионален контакт със съответната институция или субект;
- и) процесът на подбор, използван от наемащата организация, и по-специално дали за съответната длъжност е проведен открит и конкурентен подбор;
- й) други мерки, предприети за преодоляване на конфликта на интереси.

48. В държавите членки, в които при назначаване на работа трябва да се определят периодите на спиране и в които компетентните органи отговарят за определянето на тези

периоди (в сътрудничество, когато е уместно, с всички съответни национални органи), те следва да определят подходящия период на спиране, който да се прилага за определени длъжности. Компетентните органи следва предварително да уведомяват потенциалните служители за тези периоди.

49. Следва да се обмисли дали периодът на спиране може:

- а) да бъде изпълнен чрез заетост в компетентния орган, при условие че достъпът на съответния член до поверителна или чувствителна информация се прекратява и че се преустановяват всички задължения, свързани с надзорната функция или вземането на решения във връзка с нея, както и с разработването на политики, попадащи в обхвата на компетентността на компетентния орган;
- б) да включи командироване в друг субект от публичния сектор.